

Institutiones Theologicae Ad Usum Seminariorum

Simonnet, Edmond

Venetiis, 1731

Art. 3. Utrùm universitas fidelium errare possit in rebus ad fidem
pertinentibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83614)

Prob. ratione, visibilis Ecclesia Christi petire potest, certe quia potest deficere à vera fide: quandiu enim in verâ fidei professione perseverabit, tandiu non poterit non esse vera Christi Ecclesia. Unde multo ante Lutheri & Calvini tempora, Ecclesiam Christi visibilem defuisse volunt, quia volunt eam multo ante tempora illa à vera fide aberrasse. Atqui visibilis Ecclesia Christi non potest à vera fide deficere, neque ex toto, neque ex parte aliquod falsum dogma tenendo ut verum, aut verum aliquod dogma rejiciendo ut falsum. Ergo, &c. Minor probabitur duobus sequentibus articulis, pro quibus

Nota. Cum quaeritur, utrum Ecclesia visibilis errare possit in fide, quaestio non proponitur de aliqua parte Ecclesiae: Certum enim est aliquam Ecclesiae partem errare non posse in fide, ut patet ex Ario, Macedonio, Nestorio, & aliis tum anterioribus, tum posterioribus haesiarchis, iisque omnibus, qui cum illis defecerunt. Proponitur itaque quaestio de universa Ecclesia visibili, quo nomine universae Ecclesiae intelligi potest duplex universitas nempe universitas fidelium, hoc est, tota christianorum collectio, ex pastoribus & ovibus constans, & universitas pastorum, hoc est, tota episcoporum multitudo, quae dicitur universa Ecclesia repræsentativè. De hac igitur utraque universitate duobus sequentibus articulis quaeremus, utrum possit errare in rebus ad fidem pertinentibus.

ARTICULUS III.

Utrum universitas fidelium errare possit in rebus ad fidem pertinentibus.

RESPONSIO.

Universitas fidelium errare non potest in rebus ad fidem pertinentibus, siue earum fides sit absolute ad salutem necessaria, siue non; siue in Scripturis expressè contineantur, siue non: ita ut quicquid fideles tanquam de fide tenent, non possit non esse verum, & de fide.

Prob. 1. ex Script. Nam Isaia cap. 54. legitur: Non li timere, quia non confunderis, neque erubescas. Dominabitur tui, qui fecit te. Et Matth. c. 16. Portæ inferi non prævalebunt adversus eam. Et ejusd. cap. ult. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem sæculi. Et Ephes. cap. 1. Ipsum (Christum) dedit caput supra omnem Ecclesiam, quæ est corpus ipsius. Et eadem epist. c. 4. Unum corpus & unus spiritus. Et 1. ad Timoth. c. 3. Ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conversari, quæ est Ecclesia Dei vivi, columna & firmamentum veritatis.

In his omnibus textibus agitur de Ecclesia visibili. Nam 1. Isaías manifestè loquitur de Ecclesia à Messia Christo instituenda. At Christus non invisibilem, sed visibilem Ecclesiam instituit. Item loquitur de Ecclesia, ad quam convertendi erant gentiles: sic enim ibidem Ecclesiam alloquitur Propheta: Dilata locum tentorii tui, & pelles tabernaculorum tuorum extende. Ad dexteram enim ad sinistram penetrabis, & semen tuum gentes hereditabit. Et inferius: Ecce accola veniet, quia non erat mecum, advena quondam tuus adjungetur tibi. At gentiles conversi sunt non ad visibilem Ecclesiam, sed ad invisibilem. 2. Christum apud Matthæum primo loco de Ecclesia visibili loqui, & secundo eam alloqui, supra ostensum est. 3. Quod Apostolus Ecclesiam visibilem intelligat locis citatis, satis liquet ex ultimo: de eadem enim illa Ecclesia ubique loquitur, in qua conversari poterat Timotheus. Timotheus autem conversari non poterat nisi in Ecclesia visibili: non enim poterat conversari in Ecclesia, nisi eam nosset, nec eam nosse poterat, nisi esset visibilis & conspicua. His præsuppositis,

Jam sic argumentor. In laudatis Scripturæ textibus agitur de Ecclesia visibili. Ergo, quod negari non potest, de Ecclesia visibili, sumpta saltem pro universitate fidelium, sumpta saltem pro universitate fidelium, errare non potest in rebus ad fidem pertinentibus.

Simonet Theol. Tom. II.

stare fidelium. Ergo Ecclesia visibilis, sumpta pro universitate fidelium, nunquam potest errare in fide. Nam si quando in fide erraret, vel falsum dogma ut verum amplectendo, vel verum dogma ut falsum repudiando, confunderetur & erubesceret, nec Deus semper ei specialiter assisteret, quod est contra primum textum. Item portæ inferi prævalerent adversus eam, nec Christus esset cum ea omnibus diebus usque ad consummationem sæculi, quod est contra secundum & tertium. Item, quod est contra quartum & quintum, erga illam nec Christus officio capitis, nec Spiritus officio rectoris fungeretur: ad hoc enim utrumque officium ritè fungendum requiritur, ut saltem Ecclesiam non permittatur Deum falso cultu colere: at Deum falso cultu coleret, si coleret eam falsa fide. Item, quod est contra ultimum, non esset columna & firmamentum veritatis: nam è contra ipsa in errorem lapsa, in errorem induceret: imò cum ejus autoritate superior, aut etiam par in terris nulla alia possit esse autoritas, cum ea errante non posset non errare, quicumque prudenter sese gerere veller.

Prob. 2. autoritate S. Augustini lib. 1. de Symbolo c. 5. Ipsa est Ecclesia sancta, Ecclesia una, Ecclesia vera, Ecclesia Catholica, contra omnes hæreses pugnans: pugnare potest, expugnari non potest. Hæreses omnes de illa exierunt, tanquam sarmenta inutilia, de vite præcisæ: ipsa autem manet in radice sua, in vite sua, in charitate sua. Portæ inferorum non vident eam. Hic S. Doctor loquitur, 1. de Ecclesia visibili: loquitur enim de Ecclesia, ex qua exierunt omnes hæreses. Omnes autem hæreses exierunt de Ecclesia visibili, non de visibili, ut docent ipsimet novatores. 2. de Ecclesia visibili, sumpta pro universitate fidelium: nam loquitur de Ecclesia catholica, adeoque de tota multitudine Christianorum, ex pastoribus & ovibus coalescente.

Dicit igitur S. Doctor, Ecclesiam visibilem, sumptam pro universitate fidelium, esse Ecclesiam sanctam; contra omnes hæreses pugnare expugnari non posse; immobiliter manere in radice sua, & portas inferorum non posse eam vincere. Ergo juxta S. Doctorem, Ecclesia visibilis, sumpta universitate fidelium, non potest errare in fide.

Prob. conseq. Nam si posset errare in fide, posset non esse sancta: hæc enim sanctitas potissimum consistit in professione dogmatum, quæ nihil non sanctum continet, hoc est, nihil non verum quoad doctrinam, sicut & nihil non justum quoad præcepta: unde Symbola dicendo Ecclesiam sanctam, dicunt eam à recta fide nullatenus deficere posse. Item posset non pugnare contra omnes hæreses, quia posset non pugnare contra omnes errores. Item expugnari posset, quia posset in errorem induci. Item posset divelli à radice sua, hæc enim radix est fides recta. Item posset eam vincere inferorum portæ, ut per se patet. Ergo, &c.

Libro 1. contra Cresconium c. 33. sic ait S. Doctor: Proinde quavis hujus rei certè de Scripturis canonicis non proferatur exemplum, earundem tamen Scripturarum etiam in hac re à nobis tenetur veritas, cum hoc facimus, quod universe jam placuit Ecclesie, quam ipsarum Scripturarum commendat autoritas, ut quoniam sancta Scriptura fallere non potest, quisquis falsi metuit hujus obscuritate quaestione, eandem Ecclesiam de illa consulat, quam sine ulla ambiguitate sancta Scriptura demonstrat. Hic S. Doctor manifestè loquitur de Ecclesia visibili: nam loquitur de Ecclesia, quam consulere possumus, & Ecclesia illa, quam consulere possumus, visibilis est & conspicua. Præterea loquitur de Ecclesia visibili, sumpta saltem pro universitate fidelium: ut patet ex his verbis: Cum hoc facimus quod universe jam placuit Ecclesie. Ergo, juxta S. Doctorem, Ecclesia visibilis, sumpta saltem pro universitate fidelium, errare non potest in rebus ad fidem pertinentibus.

Prob. conseq. Nam sensus verborum Sancti Doctoris est: Quavis hæreticos baptizatos ab hæreticis,

Z 4 cum

cum ad Ecclesiam veniunt, non esset rebaptizandos, probare non possumus ex Scripturis sacris; nihilominus Scripturarum sacrarum tenemus veritatem, eos non rebaptizando; quia in hoc sequimur sensum & praxim universae Ecclesiae, cujus auctoritatem commendat Scriptura sacra, expressè asserendo eam in rebus ejusmodi errare non posse. Quoniam igitur Scriptura sacra fallere non potest, qui hujus de baptismo ab haereticis collato quaestioni ambiguitate falli meruit, consulat hanc Ecclesiam, quam sine ulla ambiguitate demonstrat, & cujus proinde auctoritatem commendat sacra Scriptura: hujus enim Ecclesiae sensum & praxim sequendo, falli non poterit, quia in rebus ad fidem pertinentibus falli non potest haec Ecclesia, quam clarè demonstrat, & cujus auctoritatem commendat Scriptura, quae fallere non potest.

Libro contra epist. fundamenti c. 5, dicit: *Ego vero Evangelio non crederem, nisi me Ecclesia catholica commoveret auctoritas*. Ibi loquitur Augustinus de Ecclesia visibili; cum loquatur de Ecclesia, cujus auctoritate commovebatur. Nemo autem commoveri potest auctoritate Ecclesiae, quam non videt. Item loquitur de Ecclesia visibili, sumpta saltem pro universitate fidelium, ut patet ex terminis. Augustinus igitur firmissimè quidem & absque ulla planè hesitatione credebatur vera esse omnia, quae in Evangelio continentur; & sic credebatur, quia ad sic credendum promovebatur auctoritate universalis Ecclesiae, tenentis tot libros cum tot capitulis & versiculis, esse verbum Dei scriptum. Ergo firmissimè credebatur, hac in re, utpotè ad fidem pertinente, errare non posse universam Ecclesiam, seu universam fidelium multitudinem, cujus alioquin auctoritate minimè permoveri potuisset.

Epist. 118. ad Januarium, Januario ipsum consulenti duplici sacrificio, feria quinta majoris hebdomadae offerendo, his responderet verbis: *Ad haec itaque ita respondeo, ut quid horum sit faciendum, si divina Scriptura praescribit auctoritas, non sit dubitandum quin ita facere debeamus ut legimus... Similiter etiam si quid horum tota per orbem frequentat Ecclesia (hoc est, universa fidelium multitudo) nam hoc quin ita faciendum sit disputare insolentissima insania est*. Si quid hac in re, de qua me interrogas, inquit S. Doctor, divina Scriptura praescribit, quin ita faciendum sit, ut legimus, dubitandum non est. Similiter si quid in hac eadem re frequentat universitas fidelium quin ita faciendum sit, ut videmus ab ea frequentari, dubitandum non est: quia contra sensum & praxim universitatis fidelium disputare velle insolentissima insania est. Sicut enim divina Scriptura fallere non potest, ita nec falli potest universitas fidelium in re ad fidem pertinente. Hic manifestè S. Doctor universitatis fidelium in rebus ad fidem pertinentibus auctoritatem aequiparat auctoritati divinae Scripturae, & rectè quidem quia utraque divina est, vel, si vis, quia auctoritas universitatis fidelium fundatur in auctoritate divinae Scripturae, à qua ut à vera fide indefectibilis fidelium universitas commendatur.

Denique sic loquitur S. Doctor lib. de utilitate c. 17. *Dubitemus nos ejus Ecclesiae condere gremio quae... frustra haereticis circumlatrantibus... culmen auctoritatis obtinuit: cui nolle primas dare, vel summam profectò impieratis est, vel praecipitis arrogantia*. Haec autem Ecclesia, cujus gremio nos condere debemus, proculdubio universalis Ecclesia, seu universitas fidelium, quae visibilis & conspicua est, quam cum dicit Augustinus culmen auctoritatis obtinere, & nolle primas ei dare, vel summam impieratis esse, vel praecipitis arrogantiam, manifestè significat eam talem esse, ut in materia fidei & morum, falli non possit, adeoque nec fallere.

Prob. 3. ratione. Si universitas fidelium posset errare in fide, fieri posset ut sensum fides ejus omnino corrumperetur; & sic fieri posset, ut tandem aliquando falsam ex omni parte fidem profiteretur, adeoque falso ex omni parte cultu Deum coleret. Atqui hoc manifestè repugnat Symbolis, Ecclesiam, seu fidelium uni-

versitatem vocantibus Sanctam: cum enim eam vocant Sanctam, sanctitatem ei attribunt non qualicumque modo, sed attribunt ut proprietatem ab ea prorsus inseparabilem. Ergo, &c.

Nec dic cum Calvino, universitatem fidelium non posse quidem errare in rebus, quarum fides necessaria est ad salutem, sed posse in aliis omnibus, quarum fides ad salutem non requiritur. Nam cum ex rebus à Deo revelatis paucae sint, quarum fides explicata ad salutem necessaria sit, saltem fieri posset, ut sensum Ecclesiae fides maxima ex parte corrumpere-tur, quod sanctitati ejus manifestè repugnat. Præterea, hæc responsio evidenter contradicit Scripturis à nobis supra allegatis, quae universitatem fidelium nulla in re ad fidem pertinenter, errare posse, apertè significant. Contradicit etiam Augustino: nam dicit v.g. universitatem fidelium errare posse circa validitatem baptismi ab haereticis collati, & tamen explicite credere validum esse baptismum ab haereticis collatum necessarium non est ad salutem, ut patet B. Cypriano, qui non credit esse validum, imò validum non esse, positivè asseruit.

Præterea, sic argumentor contra Calvinum. Positivè credere, quod extent aliqua Scriptura divina, adeoque positivè credere, quod libri veteris & novi testamenti sint Scriptura divina, non est absolute necessarium ad salutem: nam etiam tempore S. Irenæi apud barbaras nationes multae particulares Ecclesiae Scripturas divinas ignorabant, solisque traditionibus utebantur, & tamen quoddam idcirco in illis Ecclesiis nemo salvari potuerit dicere absurdissimum esset. Ergo si universitas fidelium errare potest in rebus, quarum positiva fides ad salutem necessaria non est, errare potest circa existentiam Scripturarum divinarum, credendo aliquas extare, etiam dato, quod nullae extent; credendo libros veteris & novi testamenti esse Scripturam divinam, etiam dato quod non sint Scriptura divina. Ergo si universitas fidelium errare potest in rebus, quarum positiva fides ad salutem necessaria non est, incerti sumus utrum extent aliqua Scriptura divina, utrum libri veteris & novi testamenti sint Scriptura divina, non enim habemus aliam auctoritatem universitatis fidelium auctoritate majorem, quâ certificari possumus de existentia Scripturarum divinarum, & divinitate librorum veteris & novi testamenti. At incertum esse, quod extent aliqua Scriptura divina, quod libri veteris & novi testamenti sint Scriptura divina, ne Calvinus ipse admitteat. Ergo, &c.

Obj. Synagoga Judæorum saepe defecit à fide. Ergo etiam ipsa Christi Ecclesia visibilis deficere potest. R. 1. Esto ant. neg. conseq. Nam à synagoga Judæorum non valet ad Ecclesiam Christi visibilem: Judæorum enim synagoga non erat universalis Ecclesia, sed solum illius pars: unde errante & deficiente Judæorum synagoga, non idcirco errasset & defecisset universalis Ecclesia. At Christi Ecclesia visibilis est universalis Ecclesia: unde ea errante & deficiente, erraret & deficeret Ecclesia universalis, & nulla amplius esset in terris Ecclesia Dei, quod saltem, suppositis Dei promissionibus, contingere nullatenus potest. Præterea, Christi Ecclesia visibilis habet expressas de sua infallibilitate & stabilitate promissiones, quales nunquam habuit synagoga Judæorum: ubi enim de synagoga Judæorum dictum est v.g. *Porta inferi non praevalent adversus eam*. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi? Sed ad abundantiam, R. 2. neg. ant.

Probabis. Tota Synagoga ante adventum Messiae defecit, 1. Tempore Moysis, quando Aaron cum toto populo adoravit vitulum aureum. 2. Tempore Eliæ, quando præter eum nullus alius remansit fidelis, ut ipse testatur lib. 3. Reg. c. 19, ubi ait: *Derelictus sum ego solus*. 3. Tempore Isaïæ, ut ipse apertè significat cap. 1. v. 4. 5. & 6. Idem dic de tempore Hieremias, ut colligitur ex c. 2. v. 13. Ergo, &c.

R. neg. ant. quoad omnes partes. 1. itaque non defecit tota synagoga tempore Moysis, quando Isra-

lites,

litæ, Aaron dace, vitulum conflatilem adoraverunt; tunc enim synagoga nec in capite, nec in toto populo defecit: nam non defecit Moyses, qui tunc solus erat caput synagoga, qui Aaron frater ejus nondum ad summum sacerdotium evectus erat: neque defecerunt Levitæ, ut patet ex cap. 32. Exodi, ubi hæc leguntur: *Stans (Moses) in porta castrorum, ait: Si quis est Domini, jungatur mihi. Congregatique sunt ad eum omnes filii Levi.* Nullus igitur ex Levitis, qui erant vigintiduo millia, vitulum adoraverat.

2. Fallum etiam est, quod tota synagoga defecerit tempore Eliæ: cum enim Elias dicit: *Derelinquerunt pactum tuum filii Israel: altaria tua destruxerunt, propheta tuos occiderunt gladio, derelictus sum ego solus;* loquitur de decem tribubus, quæ suberant Regi Samaritæ, & vocabantur Israel; præter quas erant alia duæ, quæ parebant Regi Hierusalem, & vocabantur Juda. In his autem duabus tribubus, tempore Eliæ, veram religionem stetit dubium esse non potest: cum tempore Eliæ regnarent in Hierusalem Asa & filius ejus Josaphat, ambo religiosi principes, ut liquet ex lib. 3. Reg. cap. 22. ubi de Josaphat dicitur, *Et ambulavit in omni via Asa patris sui, & non declinavit ex ea: secitque quod rectum erat in conspectu Domini.*

Præterea, quod dicit Elias, *Derelictus sum ego solus,* non in rigore metaphysico, sed moraliter accipiendum est, ut patet ex eodem cap. ubi dicitur: *Derelinquam mihi in Israel septem millia virorum, quorum genua non sunt incurvata ante Baal, & omne os quod non adoravit eum osculans manus.* Non exigua ergo pars decem tribuum Israel cum duabus aliis tribubus veram religionem profitebatur tempore Eliæ. Similiter, quæ ab Isaia & Juda dicuntur locis citatis, moraliter tunc debent, nec aliud significare volunt, quam suo tempore mores hominum valde depravatos fuisse, & magnam tunc in synagoga pravorum hominum multitudinem. Ex his patet falsitas tertiæ partis.

Dices. Lib. 2. Paralip. c. 15. dicitur: *Transibunt autem multi dies in Israel absque Deo vero, absque sacerdote, doctore, & absque lege.* R. verba intelligenda esse, vel de regno Israel, non de regno Juda; vel potius de tempore post Messiam adventum futuro: jam enim à multis sæculis Judæi sunt sine Deo, sine sacerdote, sine doctore, & sine lege. Nam à multis sæculis Deum non colunt nisi falso & superstitioso cultu; sacerdotium Aaronicum abolum est, & abrogata lex Moisaica; nec doctores habent, sed impostores.

Dices. Saltem post adventum Messie tota synagoga defecit: nam tota cum suis cæremoniis expiravit. R. totam quidem post sufficientem Evangelii promulgationem & evulgationem defecisse, at non ita defecisse, quod veram fidem, quam antea profitebatur, dereliquerit, sed quia cum omnibus suis cæremoniis & sacrificiis repudiata est ut ancilla, & in ejus locum successit Christi Ecclesia ut sponsa, nunquam dimittenda, juxta illud Osee c. 2. *Sponsabo te mihi in sempiternum.* Hæc enim verba ad Christi Ecclesiam dirigi, patet ex contextu, & docent Concilia.

At inquit. Tota synagoga à fide defecit in passione Christi, quando judicavit esse reum mortis, & clamavit, *Crucifige eum.* R. falsum esse, quod tota synagoga Christum esse mortis reum judicavit, & clamaverit: *Crucifige eum;* non enim Judæi omnes sacerdotibus & senioribus populi consenserunt. Nam 1. multis Judæis, qui tunc versabantur Hierosolymis, graviter displicuit factum sacerdotum & seniorum populi. 2. Longè plures alii Judæi, tum in tota Judæa, tum in variis aliis orbis partibus degentes, quid tunc temporis circa Christum Hierosolymis ageretur, prorsus ignorabant, quique proinde cum sacerdotibus & senioribus populi de Christo interficiendo conjurare non poterant, & sic proculdubio permanebant in vera fide & religione.

Obj. 2. Tota Ecclesia visibilis à vera fide defecit tempore Antichristi, juxta illud Danielis cap. 9. *Deficiet hostia in sacrificium: & erit in templo abomi-*

natio desolationis; & usque ad consummationem & finem perseverabit desolatio. Et illud Christi Luc. cap. 18. *Filius hominis veniens, putas, inveniet fidem in terra?* Et illud Apostoli 2. ad Thessal. cap. 2. *Nisi venerit discessio primum: & revelatus fuerit homo peccati, &c.* Ergo, &c.

R. neg. ant. Nam tempore Antichristi multi quidem deficient à recta fide, at non omnes deficient. Ad 1. autem prob. R. Daniele loqui de cessatione sacrificii Judæorum, & desolatione templi Hierosolymitani. Ad 2. R. vel Christum loqui non de fide simpliciter, sed de eximia quadam fide, qualis in paucis reperitur, & invenietur in paucissimis tempore Antichristi; vel solum velle paucos fore fideles Antichristi tempore; non tamen ita paucos, ut non sufficiant ad conflandam Ecclesiam. Ad 3. R. Apostolum ad summum intelligere defectionem plurimorum à fide non defectionem omnium.

Obj. 3. cum Calvino in præfat. Instit. Concilium Basileense generale deposuit Eugenium Papam IV. tanquam hæreticum, qui post solutionem Concilii iterum irrepsit in Sedem Romanam sine canonica electione; & ab hoc Eugenio nati sunt, quotquot postea fuerunt Papæ Cardinales, & Episcopi. Ergo saltem ab hoc tempore Ecclesia Romana desinit esse vera Ecclesia; atque ita cum nulla alia fuerit Ecclesia visibilis, saltem ab eo tempore desinit vera Ecclesia visibilis.

R. Calvino hic pro suo more naviter mentienti, Concilium Basileense, cum ausu nefario sententiam depositionis contra Eugenium protulit non fuisse generale Synodum, sed particularem. Nam tunc temporis, 1. nullus aderat Basileæ Legatus Pontificius: cum tamen Eugenius esset unicus & legitimus Pontifex, & ut talis receptus ab universa Ecclesia. 2. Aderant tantum Episcopi septem, quorum unus erat Cardinalis Ludovicus Arelatenis Archiepiscopus. At legitimus Pontifex, & ut talem ab universa Ecclesia receptum, deponi non potuisse à particulari Synodo, ea præsertim quæ septem tantum Episcopis constaret, extra omnem controversiam est. Certe, juxta canonem *Si quis* 15. q. 7. particularis Episcopus damnari non potest nisi in Concilio duodecim Episcoporum; & potuit summus Pontifex in septem Episcoporum Concilio? Nugæ.

Præterea: quod Concilium Basileense tunc temporis nec fuit, nec potuerit esse generale Concilium, demonstratur ex eo quod Concilium generale celebrari non possit sine autoritate summi Pontificis ut patet v.g. ex Chalcedonensi Synodo act. 1. ubi Dioscorus Alexandrinus Patriarcha inter Episcopos sedere prohibitus est, quia, ut ibidem ait Lucentius unus è legatis Apostolicæ Sedis, *cum personam judicandi non haberet præsumpsit, & Synodum ausus est facere sine autoritate Sedis apostolicæ, quod nunquam licuit, nunquam factum est.* Quare in medio residere justus est Dioscorus. Eugenius autem de Cardinalium, qui magno numero ei assisteant, consilio: antequam Basileenses ipsius depositionem molirentur, Basileensem conventum dissolvit, & Synodum Basileæ Ferrariam transtulit de plenitudine potestatis, legitimas ob causas, quarum una, eaque per se sola ad id sufficientissima, fuit Ecclesiæ latinæ cum Græca unio procuranda. Hac ergo translatione legitime facta, & quam legitime factum declaravit Ferrariensis Synodus sess. 1. non potuit postea Ludovicus Arelatenis cum suis sex Episcopis nisi illegitimam & schismaticam Basileæ agitare particularem Synodum.

Confirmatur. Anno 1439. quo Basileenses, adversus Eugenium rebelles, suam in eum meditati sunt & protulerunt sententiam, Synodus Ferrariensis ob pestem Ferrariæ grassantem translata est Florentiam, & ibi continuata atque absoluta, unde Florentinæ Synodi nomen accepit. Jam verò sic dico. Vel Synodus Florentina fuit generalis, vel non. Si Florentina Synodus fuit Concilium generale, Basileensis conventus nec fuit, nec potuit esse generale Concilium: alioqui possunt in Ecclesia simul esse duo Concilia generalia, locis diffusa, & sibi invicem contraria, quod est absurdum.

Quod

Quod si dicitur Synodus Florentina non fuisse Concilium generale, multo minus fuit, aut potuit esse conventus Basileensis. Nam si Florentina Synodus etiam in puncto unionis non fuit generale Concilium, quamvis in ea praesederit summus Pontifex, & adfuerint ex parte Latinorum Cardinales octo, Gradenfis Patriarcha, Hierosolymitanus Patriarcha latinus, Archiepiscopi sex, cum aliis supra quadraginta novem Episcopis; ex parte vero Graecorum septemdecim Metropolitae, quorum tres trium sedium Patriarchalium, Alexandrinae scilicet, Antiochenae, & Hierosolymitanae vices agebant, & Constantino-politanus Patriarcha, quamquam ante Synodi exitum defunctus est; quomodo unus Cardinalis cum aliis sex Episcopis, reluctante legitimis ob causas summo Pontifice, generale Concilium constare potuit?

Porro hic praevertendum non est, Amedaeum Sabaudiae Ducem, quem Basileenses Antipapam sub Felicio V. nomine creaverant, aliquot post annis, adhortante Carolo Francorum rege, abdicato praetense pontificatu, se submisisse Nicolao V. qui Eugenio successerat. Habemus igitur etiam hic certam legitimorum Pontificum successionem: Nam Eugenius IV. Martino V. Eugenio vero Nicolaus V. canonicè successit.

ARTICULUS IV.

Utrum Ecclesia visibilis, repraesentative sumpta, hoc est, universitas Pastorum seu Episcoporum, errare possit in fide.

RESPONSIO.

UNIVERSITAS Pastorum seu Episcoporum non potest errare in fide: ita ut quidquid universitas Episcoporum tenet ut pertinens ad fidem, non possit non esse verum & de fide.

Prob. 1. Matth. c. ult. legitur: Euntes ergo docete omnes gentes. . . docentes eos servare omnia quaecumque mandavi vobis. Et ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi. Haec autem verba Christus, ut ex terminis manifestum est, dirigit ad Apostolos, & in eorum persona ad Episcopos, qui eis in Ecclesia visibili usque ad mundi consummationem successuri sunt. His igitur verbis Christus Episcopis Apostolorum successoribus imponit munus docendi fideles in Ecclesia visibili usque ad mundi consummationem; & ut semper bene doceant, promittit se eis semper specialiter ad futurum usque ad consummationem mundi.

Jam vero haec specialis Christi ad semper rectè docendum assistentia, vel Episcopis sumptis singillatim, vel saltem omnibus simul & collectim sumptis, sive: quod idem, vel omnibus Episcopis distributivè, vel omnibus Episcopis saltem collectivè sumptis promittitur. Quidlibet autem horum dicatur, cum Christus promissis suis deesse non possit, semper sequitur universitati Episcoporum specialem Christi ad rectè docendum assistentiam nunquam esse defuturam: nam si singulis Episcopis promissa est haec assistentia, à fortiori promissa est toti Episcoporum collectioni; quod si, ut verum esse toties haecenus demonstravit experientia, haec assistentia promissa est singulis Episcopis, saltem promissa est omnibus Episcopis collectim sumptis: cum enim promissa fuerit Episcopis, vel singulis singillatim sumptis, vel omnibus sumptis collectim promissa fuit, ut patet ex terminis. Ergo vel Christus ipse fallitur assistendo universitati Episcoporum, quod repugnat; vel universitas Episcoporum nunquam potest malè docere. Ergo universitas Episcoporum nunquam potest errare in fide: nam si erraret in fide, malè doceret.

Dices. Haec verba, *Et ecce ego vobiscum sum, &c.* ad eos diriguntur, ad quos diriguntur illa, *Euntes ergo docete, &c.* At qui verba illa, *Euntes ergo docete, &c.* diriguntur ad Episcopos singulos, singillatim sumptos. Ergo & alia, *Ecce ego vobiscum*

sum, &c. ad Episcopos singulos, singillatim sumptos, diriguntur. Ergo gratis Christus dicitur, per illa specialem ad semper rectè docendum, & nunquam in fide errandum, assistentiam promittere; cum multi Episcopi, ut Paulus Samosatenus, Phorinus, Macedonius, Nestorius, &c. in fide erraverint, & malè docuerint.

R. Verba illa, *Euntes ergo, &c. Docete, &c.* dirigitur ad Episcopos singulos, singillatim sumptos, tum ad omnes Episcopos, sumptos simul & collectim: non enim tantum singulis & singillatim sumptis, sed etiam omnibus simul & collectim sumptis Episcopis munus docendi impositum est. Quare verba illa, *Ecce ego vobiscum sum, &c.* diriguntur tum ad singulos & singillatim sumptos Episcopos, tum ad omnes sumptos simul, & collectim, sed magno cum discrimine: nam per illa, singulis Episcopis singillatim sumptis promittitur assistentia, qua cum poterunt non errare in fide, nec malè docere, non quacum in fide nunquam erraturi sunt, & malè docturi: Episcopis vero omnibus, simul & collectim sumptis, promittitur assistentia, quacum non modò poterunt non errare in fide, nec malè docere, sed etiam re ipsa in fide nunquam erraturi, & malè docturi sunt.

Ratio disparitatis est, quia errante Episcopo particulari & malè docente, 1. necesse non est universam Ecclesiam errare, ut per se patet. 2. Nequidem necesse est errare particularem illam Ecclesiam, cui praestit Episcopus ille: nam Ecclesia illa particularis adhuc habet corpus pastorum, cui potest & tenetur adhaerere; & cui adherendo, etiam deviante Episcopo suo particulari, in recta fide permanebit. At si Episcoporum universitas erraret, & malè doceret, necesse esset universos fideles errare: nam praeter universitatem Episcoporum non sunt alii pastores, quos audire & sequi possint fideles. Errante igitur Episcoporum universitate, necessarid erraret universa Ecclesia visibilis, & sic universa Ecclesia visibilis deficeret, quod est contra expressam Christi promissionem, his contentam verbis: *Porta inferi non prevalebunt adversus eam.*

Prob. 2. Joan. c. 14. Christus sic loquitur: Ego rogabo Patrem, & alium Paraclitum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum, spiritum veritatis. Et inferius: Paraclitus autem Spiritus Sanctus . . . vos docebit omnia, & suggeret vobis omnia. Hic autem Christus non solum Apostolis suis, sed etiam Episcopis, eorum successoribus, ut patet ex his verbis, *ut maneat vobiscum in aeternum*, promittit Spiritum sanctum, atque ita Spiritum sanctum promittit Episcopis saltem simul & collectim sumptis, ut maneat cum eis in aeternum, hoc est, usque ad consummationem mundi, & usque ad consummationem mundi doceat illos omnia, & suggerat illis omnia quae ad veram fidem pertinent, sicque eos ab omni contra fidem errore defendat usque ad mundi consummationem. Ergo nunquam universitas Episcoporum erratura est in fide: nam si quando erraret, vel quia non maneret cum ea Spiritus sanctus, vel quia aliqua ei non suggereret, quod utrumque adversatur promissioni Christi; vel denique quia ei etiam fallum quid suggereret, quod est impossibile: nam Spiritus Sanctus spiritus veritatis est, & spiritum veritatis docere fallum, manifestam involvit repugnantiam.

Prob. 3. 1. ad Timoth. c. 6. sic ait Apostolus: O Timothee, depositum custodi, devitas prophanas vocum novitates. Et 2. ad eundem c. 1. Formam habes sanctorum verborum, quae à me audisti. . . Bonum depositum custodi per Spiritum sanctum, qui habitat in nobis. Ergo Christus Episcopos instituit custodes depositi fidei, adeoque eatenus integrum manet illud depositum, quatenus custodiunt illud Episcopi. Illud autem Episcopi custodiunt rectè docendo, ut patet ex Apostolo. Ergo si omnes Episcopi errarent in fide, & malè docerent, hoc ipso periret illud depositum. Ergo si Episcoporum universitas à vera fide deficeret, & malè doceret, hoc ipso deficeret vera Christi Ecclesia: enim enim vera Christi Ecclesia sine vera fide